

Reflectie op 2021

Als relatief kleine zone zijn wij trots op de activiteiten en resultaten die we in 2021 hebben behaald. In vier projecten hebben we gekeken naar de behoeftes van onderwijsinstellingen en vragen die er in de arbeidsmarkt spelen. Begin dit jaar zijn er activiteiten opgezet voor het vergroten van betrokkenheid uit het WO. Hier is echter geen concrete actie uit voortgekomen. Voor onze zone was het een goede ontwikkeling dat er vervolgens besloten is om geen energie meer te stoppen in het verder proberen aan te haken van het wetenschappelijk onderwijs, maar te focussen op de inhoud. Een korte terugblik op een aantal uitgevoerde activiteiten:

Project (Inter-)Nationale ontwikkelingen

Begin dit jaar is de Roadmap Op weg met digitalisering gepubliceerd. In dit stakeholder overzicht is een route omschreven met een mogelijke manier om informatie uit arbeidsmarktonderzoek te vertalen naar (nieuw) onderwijs

Project Strategie en beleid

Er is samenwerking ontstaan met verschillende strategische partners, zoals de Vereniging Hogescholen (VH), Vereniging van Universiteiten (VSNU), NL AI Coalitie, I-Partnerschap, Human Capital Agenda ICT, NWO, Doorpakken op ICT: Digitaal burgerschap en VNO-NCW.

Bij 5 van de 7 sectorale adviescolleges van de VH zijn we aangesloten

Project Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven

In oktober is de praktijkpublicatie: 'Een kijkje in de keuken bij 12 hybride leeromgevingen' uitgekomen.

We zijn een Learning community gestart, genaamd 'Hybride leeromgevingen'. Hierin wordt actief samengewerkt aan het ontwikkelen van tools op het gebied van de samenwerking tussen onderwijs en werkveld en opschaling of verduurzaming. Ook worden en geïnteresseerden en experts betrokken die op de hoogte worden gehouden van ontwikkelingen en op bepaalde momenten kunnen aansluiten voor kennisdeling.

Project Ik ben digitaal bekwaam

Om bewustzijn te creëren is de video "Zeg ja" gelanceerd.

In december is de eerste versie van de Digitale CompetentiePeiler gereed.

De ontwikkeling van de overige tools is voorbereid; Best practices, Werkvormenwijzer, Explorer guide en Highway Patrol.

Overkoepelend

We zijn gestart met de ontwikkeling van onderwijsaanbod op het gebied van digitale transformatie. Fontys is de uitvoerder van dit traject en is begonnen met de verkenningsfase.

Ook zijn we gestart met een opdracht om te toetsen hoe onze producten worden ervaren in het bedrijfsleven. Vragen waarover wordt nagedacht: Hoe ervaren bedrijven de skills van afgestudeerden? Waar kan het beter? In welke mate geven onze producten daar een invulling aan?

We hebben presentaties verzorgd op de Onderwijsdagen (Opleiden voor de digitale transformatie) en op Online Educa Berlijn (Educating for the digital transformation).

Afbeelding 1. Overzicht zone Human Capital 2021

Ambities 2022

De productieve samenwerking tussen werkveld, onderwijs en onderzoek op het gebied van digitalisering staat centraal in al onze projecten. Wij ontwikkelen methoden en werkwijzen om het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt op elkaar te laten aansluiten. Dat doen wij in 2022 vanuit de volgende projecten:

Project: Strategie en beleid (wp2 ¹)

Er wordt bewustzijn gecreëerd bij belangrijke spelers en stakeholders in het hoger onderwijs voor het belang van digitale vaardigheden. Er worden samenwerkingsverbanden aangegaan om onze impact te vergroten.

¹ wp1: Project (Inter)nationale ontwikkelingen is inmiddels afgerond en heeft geen activiteiten meer in 2022.

Tabel 1. Project Strategie en beleid, activiteiten in 2022

Activiteiten:

- Er wordt actief de samenwerking opgezocht / samengewerkt met o.a. de sectorale adviescolleges van de Vereniging Hogescholen, HCA-ICT, NLAIC, NWO, Sambo ICT, VNO/NCW, I-Partnerschap en de VSNU.
- De producten uit het project ***Ik ben digitaal bekwaam*** en ***Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven*** worden in het bedrijfsleven getoetst. In de geselecteerde bedrijven wordt onderscheid gemaakt in voorlopers en achterblijvers met betrekking tot de digitalisering. Er wordt gekeken naar nut en noodzaak, kansen en behoeften. Ook wordt er input gegeven voor het verder ontwikkelen van producten.
- De opties voor borging van activiteiten en producten worden verkend

Project: Ik ben digitaal bekwaam (wp3)

Het Hoger Onderwijs levert toekomstbestendige afgestudeerden af, die als jonge professionals naar het werkveld en beroepsdomein doorstromen. Toekomstbestendigheid wordt in dit kader vormgegeven door de beheersing van (relevante) digitale competenties, zoals weergegeven in het Framework Digital Competences van de Europese Commissie. Met de tool Digitale CompetentiePeiler (DCP) kunnen voor ieder vakgebied relevante digitale competenties ontwikkeld worden, maar blijft de onderliggende taal gemeenschappelijk (Digital Competence Framework EU).

Tabel 2. Project Ik ben digitaal bekwaam, activiteiten in 2022

Activiteiten:

Digitale CompetentiePeiler

- De Digitale CompetentiePeiler is een tool die opleidingsontwikkelaars kunnen gebruiken om digitale competenties te integreren in het opleidingsprofiel
- De tool wordt agile-like ontwikkeld in 4 sprints (rondes) (januari-juni 2022). Samen met vertegenwoordigers uit de doelgroep.

Project: Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven (wp4)

Hoger onderwijsinstellingen werken intensief samen met het werkveld in hybride leeromgevingen. Zij zijn in staat om behoeftes van de arbeidsmarkt (adaptief vermogen, zelfsturend leren en samenwerken) te vertalen in onderwijs voor huidige en nieuwe doelgroepen. Hoger onderwijsinstellingen hanteren een methodiek om (gegeven de steeds kortere halfwaardetijd van kennis) de samenwerking met het werkveld zo in te richten dat ze kennis van voorloperbedrijven sneller incorporeren in het onderwijs. Vanuit co-innoveren ontstaat digitale innovatie. Er zijn tools ontwikkeld ter inspiratie voor het hoger onderwijs waarmee zij verschillende samenwerkingsvormen met het bedrijfsleven kan opstellen. Denk hierbij aan het verkrijgen van vereiste (digitale) competenties of het vormgeven van adequate hybride leeromgevingen.

Project: Onderwijsaanbod Digitale transformatie (wp5)

Een generiek basispakket aan onderwijs dat, los van studierichting, gericht is op de digitale transformatie. Het gaat hierbij om zowel hands-on digitale vaardigheden maar ook om bijbehorende soft-skills, zoals het nadenken over het effect van digitalisering op de samenleving, privacy, etc. We richten ons op de volle breedte van het opleidingsportfolio binnen het hoger onderwijs omdat iedereen met digitalisering te maken heeft. Vervolgens worden thema's in de werkwijzen van dit onderwijsaanbod contextrijk gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan: het data-gedreven werken in gezondheidszorg of ethische discussies over gezichtsherkenning bij opsporingsdiensten. Het op te leveren product kan zowel in de vorm van een minor als in de vorm van microcredentials (LLO) aangeboden worden.

Tabel 3. Project Onderwijsaanbod Digitale transformatie

Activiteiten:

- **Fase 1 Exploreren en analyseren²**
 - 1.1 Stakeholderanalyse en mapping
 - 1.2 Inventarisatie van het aanwezige onderwijsaanbod
 - 1.2 Advies over de vorm en inhoud van het te ontwikkelen aanbod
- **Fase 2 Ontwerpen en experimenteren**
 - 2.1 Uitgewerkt ontwerpvoorstel waarin leidende principes, ontwerpcriteria en randvoorwaarden worden geschetst
 - 2.2 Een aantal uitgewerkte ontwerpproducten

2.3 Evaluatiegegevens van studenten, docenten en werkveld die inzicht geven in de do's en dont's van verschillende onderwijsvormen

- **Fase 3 Evaluatie en Evolutie**

3.1 Rapportage van belangrijkste bevindingen met lessons learned en proven practices

3.2 Voorstel voor onderwijsontwerp die aan hoger onderwijsinstellingen, publieke sector en bedrijfsleven aanbeveeld kan worden

3.3 Advies over 'hoe nu verder' met onderwijs binnen de digitale transformatie

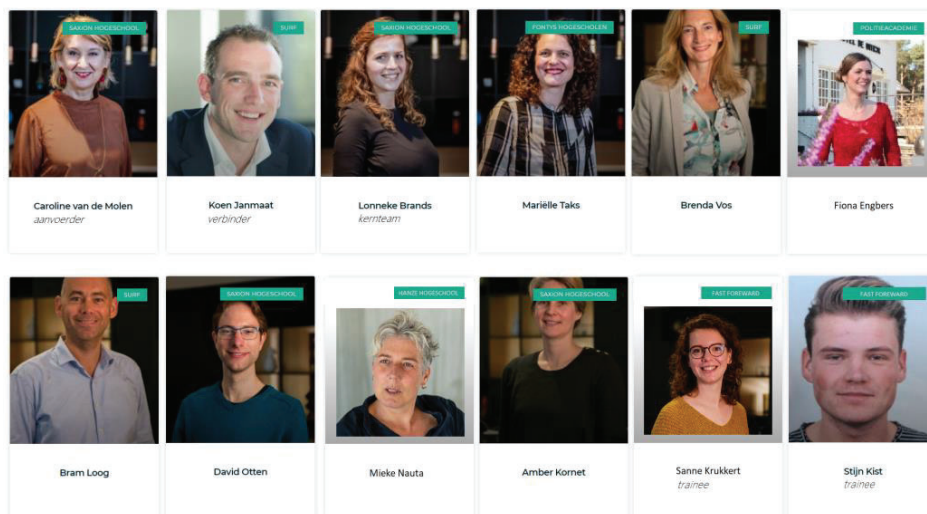
- Afhankelijk van de financiering is een eerste versie van het onderwijsaanbod voor de zomer gereed

² Het einde van deze fase is een evaluatiemoment met de opdrachtgever waarbij kritisch naar de bevindingen gekeken wordt, aanbevelingen voor het vervolg worden gedaan en een go voor fase 2 wordt gegeven. Dan zal fase 2 pas gefactureerd worden.

De zone Human Capital sluit nauw aan bij een tweetal onderdelen uit de transitieagenda, zie Bijlage 1. De eerste connectie is evident in de aansluiting bij vraag en aanbod vanuit de arbeidsmarkt en de samenleving. De tweede connectie is te vinden in het uitgangspunt:

"Instellingen zijn gericht op en verbonden met de maatschappij."

De zone Human Capital stimuleert het leren in hybride leeromgevingen (leeromgevingen op het snijvlak van onderwijs en het werkveld), waarin regionale samenwerkingsverbanden worden aangegaan tussen onderwijsinstellingen en de arbeidsmarkt.

Afbeelding 2. Zone Human Capital 2021

Afsluiting van de zone en advies voor post-Versnellingsplan periode

Om de ontwikkelingen vanuit de transitieagenda op onze thematiek te ondersteunen is het van belang dat er *bewustzijn wordt gecreëerd* voor het aansluiten op de vraag van de arbeidsmarkt en de samenleving. Ook moeten onderwijsinstellingen *ondersteund worden* in manieren waarop zij de verbinding met de maatschappij kunnen aangaan. Vanuit de zone zien wij verschillende opties voor de borging van activiteiten en producten voor de post-Versnellingsplan periode. Te denken valt aan:

- Het open-source aanbieden van producten,

- Het onderbrengen bij relevante partijen zoals de NLAIC, I-Partnerschap en HCA-ICT, of
- Specifieke ondersteuning voor het implementeren van producten

Elke optie heeft verschillende voor- en nadelen. Bijvoorbeeld het hebben van inhoudskennis, versus bijbehorende versnippering of financiële kosten. In 2022 gaan we de verschillende opties verkennen en concreet maken.

3. Disseminatie en borging

Naast de aangesloten onderwijsinstellingen (Hanzehogeschool, Fontys, Politieacademie en Saxion) in de zone, zijn wij erin geslaagd in de projecten van de zone ook andere onderwijsinstellingen te betrekken in de ontwikkeling van producten. Hiermee wordt breed draagvlak gecreëerd. In het project Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven zijn bijvoorbeeld de volgende onderwijsinstellingen betrokken in de Learning Community Hybride leeromgevingen: Windesheim, de Vrije Universiteit, Hogeschool Rotterdam, Hogeschool van Amsterdam, TMO Fashion Business School, de Digital Society School en verschillende bedrijven. In het project Ik ben digitaal bekwaam zijn de volgende partijen intensief betrokken: Fontys, Avans Hogeschool, Saxion, PolitieAcademie, TU Delft, Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Utrecht en Hogeschool Arnhem Nijmegen.

Bij Saxion is in de afgelopen maanden een methodiek ontwikkeld om de producten van het Versnellingsplan te laten landen binnen de organisatie via een pull mechanisme. Zo zijn de activiteiten in de jaarlijkse Onderwijs Ontwikkel Plannen van academies en opleidingen verbonden met producten vanuit de verschillende zones en werkgroepen van het Versnellingsplan. Middels gesprekken in academies zijn de relevante producten voorgelegd. Hierbij zijn diverse relevante spelers in onderwijsontwikkeling betrokken: een onderwijsontwikkelaar uit het onderwijs, een adviseur van het Teaching & Learning Centre plus een medewerker die de opdracht heeft producten uit het Versnellingsplan te implementeren. We sluiten door deze werkwijze aan op dat wat er aan onderwijsontwikkelingen al plaatsvindt. Op deze manier wordt er een pull effect gecreëerd, in plaats van een push effect. Wellicht is deze werkwijze ook als product te delen in onze zone.

Veel van onze producten kunnen na afloop van het Versnellingsplan als open source aangeboden worden via Edusources. Bijvoorbeeld het onderwijsaanbod Digitale transformatie of de Digitale CompetentiePeiler. Onderwijsinstellingen kunnen deze gebruiken, aanpassen en verbeteren om geschikt te maken voor de eigen context.

Voor andere producten is het wenselijk na afloop van het Versnellingsplan een eigenaar te hebben. De redenen hiervoor zijn verschillend. Zo zullen verschillende producten wellicht doorontwikkeld moeten worden vanwege nieuwe inzichten, zoals de Digitale CompetentiePeiler. Een functionele eigenaar is nodig wanneer het om interactieve tools gaat. Een check is nodig voor functionaliteiten zoals doorverwijzingen naar webpagina's of het kunnen downloaden van een PDF bestand. De Learning Community Hybride Leeromgevingen die afgelopen jaar is gestart, kan in principe zelfstandig worden voortgezet. Afgelopen jaar heeft de zone als facilitator opgetreden, om de

overgang naar een zelfstandige Learning Community te maken. Komend jaar werken we toe naar een zelfstandige Learning Community die zichzelf in stand gaat houden.

Bijlage 1: Transitieagenda & Human Capital

